

Petr Vašát: Uprkova galerie patří

ROZHOVOR

Nejvíce hostů navštíví galerii v období prázdnin a zejména v průběhu Slavností vína

UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Galerie Joži Uprky patří už roky k významným kulturním institucím Uherského Hradiště. O ohlédnutí za rokem 2022 i o výhled do roku následujícího jsme požádali spoluzakladatele Galerie Joži Uprky Petra Vašátu.

Rok 2022 nebyl výrazně poznamenán protiepidemickými opatřeními. Našli zájemci o dílo Joži Uprky po koronaviru znovu cestu do vaší galerie?

Na dobu koronaviru s celou řadou zákazů a omezení neradi vzpomínáme. Galerie to přežila, ale lze si jen přát, aby se to už nikdy nevrátilo. Jak se říká, všechno zlé je k něčemu dobré. Znovu se potvrdilo, že výtvarné umění a obdobné galerie jako ta naše jsou dobrým místem k relaxaci a ventilem z depresí ve zlomových situacích. Už nikdy

Cestovní kanceláře vyhledávají spíše sklípky

galerie neměly zavírat, právě naopak měly být součástí terapie. Když si prohlížím dnes už archivní fotografie z různých akcí a návštěv galerie v době, kdy roušky byly povinné, vybavuje se mi vzpomínka na setkání se starší milou paní s perfektně ušitou rouškou, kterou jsem jí záviděl. Dříve pracovala ve Slovačce jako švadlena a nabízela mi, že nám bude šít zdarma roušky právě v době, kdy jich byl nedostatek, aby galerie mohla být v provozu, kdyby bylo nejhůř. Naštěstí to nebylo potřeba. Lidé si roušky dokázali opatřit sami. V té době jsme v galerii nezaznamenali, že by někdo nerespektoval povinné nošení roušek, nebo použití dezinfekčních prostředků, jak se to někde stávalo. I z toho lze usuzovat, že lidé, kteří mají rádi výtvarné umění, nejsou konfliktní a vnímají svět kolem sebe zpravidla pozitivně. Jsme rádi, že letošní rok z hlediska zájmu veřejnosti o návštěvu stále expozice znamenal téměř úplný návrat do předkovidové doby. Dlouhodobě pozorujeme, že nejvíce hostů navštíví galerii v období dovolených a prázdnin a zejména v průběhu Slavností vína v Uherském Hradišti.

Galerii navštěvuje také hodně návštěvníků Uherského Hradiště. Jak velký podíl na celkové návštěvnosti tvoří turisté?

Těší nás, že expozice se dostává do stále širšího povědomí Hradišťáků, ale i dalších občanů žijících na Slovačce a ve Zlínském kraji. Někteří se k nám vrací pravidelně, protože, jak tvrdí, stále je zde něco nového k vidění a obrazy Uprky, které vyznačují pozitivní energii, stojí za to vidět vícekrát. Jsme rádi, že přichází do ga-

lerie stále více rodičů s dětmi a seniorů, kterým se při prohlížení Uprkových děl vrací vzpomínky na mládí. Moc si přejeme, aby lidé zejména ze Slovačka a okolí považovali Galerie Joži Uprky za svoji. Turisté z ČR a ze zahraničí tvoří významnou část hostů. Jejich zapsání do pamětní knihy svědčí o tom, že jsou velmi spokojeni. Některé cestovní kanceláře mají pravidelně v programu pobytu turistů na Slovačce prohlídku Galerie Joži Uprky, přijíždí školy třetího věku, pracovní kolektivy odborářů, kluby seniorů, hosté z lázní Luhačovice a Ostrožské Nové Vsi. Všem zájezdům a větším skupinám nabízíme zdarma komentované prohlídky, aby jejich zážitek byl umocněn třeba i o zajímavé příběhy některých obrazů.

Uherské Hradiště je srdcem Slovačka. Podařilo se podle vás v regionu znovu nastartovat cestovní ruch a máte nějaké konkrétní nápady na zlepšení?

Když vezmeme v úvahu, kolik cestovních kanceláří v Česku se zaměřením na tuzemský cestovní ruch přijíždí na Slovačce, tak s jejich návštěvou galerie nemůžeme být spokojeni. Je to dáno zpravidla přístupem majitele cestovních kan-

celáří či průvodce. Pokud nemají vztah k výtvarnému

mu umění a neznají fenomén jménem Joža Uprka, tak do programu pobytu skupiny na Slovačce návštěvu galerie nezařadí. Asi neprozradím žádné tajemství, že většina těchto zájezdů na Slovačce a jižní Moravu upřednostňuje cestu za vínem a gastronomickými specialitami. Na druhé straně je ale i naší vinou, že je nedokážeme oslovit a zaujmout. Je to pro nás výzva do budoucna, protože ty cestovní kanceláře, které své klienty do galerie již jednou přivedly, se pravidelně vrací. Spokojení hosté z ČR i ze zahraničí nám určitě dělají solidní reklamu, která je pro nás současně nejlépeší. Šíří se pak geometrickou řadou.

Budeme usilovat o užší spolupráci s českou Centrálou cestovního ruchu v Praze, Centrálou cestovního ruchu ve Zlínském kraji, s informačními centry ve měs-

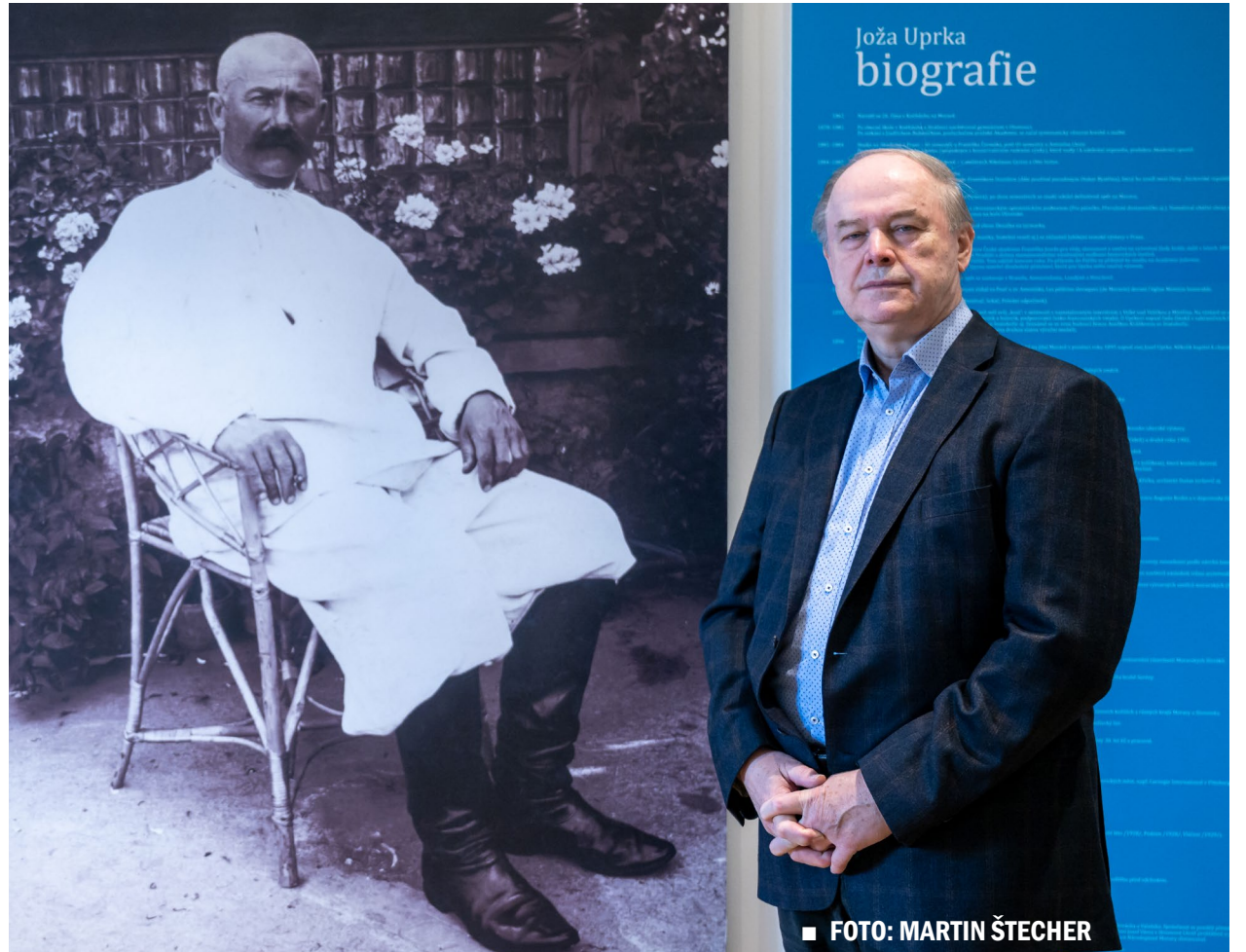

FOTO: MARTIN ŠTECHER

tech a obcích na jižní Moravě, ale i se sdělovacími prostředky, které v tomto směru mají značné možnosti.

Jak do zájmu o slovačský region zapadá Galerie Joži Uprky a čím je unikátní?

Stálá expozice Joži Uprky je jednou z největších v Evropě co do výstavní plochy a počtu vystavených exponátů jednoho malíře 19. a 20. století. Její součástí je rovněž rozsáhlá stálá expozice malířů Slovačka ve správné budově ŽV ve Veselí nad Moravou. Zde je k vidění početná sbírka autorů, kteří malovali pod vlivem Uprky. Obě expozice jsou unikátní nejen počtem exponátů, ale řečeno slovy Jury Jilka: Jsou oknem do Slovačka a důležitým dokladem o životě našich předků. Myslíme, že každý, kdo jede na Slovačce za poznáním a historií, nemůže opomenout Muzeum Tomáše Baři ve Zlíně a Galerie Joži Uprky v Uherském Hradišti. Tito pánové se dobře znali, vzájemně respektovali a patří mezi nejvýraznější osobnosti celého regionu. Svůj rodný kraj proslavili v ČR i ve světě.

Co vám v roce 2022 udělalo největší radost a co vás naopak trápí?

Rozhovor vedeme o Jožovi Uprkovi, jeho galerii, a tak pocit uspokojení mám vždy, když slyším od hostů expozice, že se jim zde líbilo a že se rádi vrátí. Jsem rád, že všechny doprovodné akce, které jsme v letošním roce organizovali a které jsou dobře zdokumentovány na našem webu, měly slušnou úroveň. Ze se nám daří doplňovat expozici o nové přírůstky, že komentované prohlídky za mé účasti vždy poslední sobotu v měsíci se staly

Mezinárodní konference o Uprkovi

z toho, že vždy, když se podívám z okna galerie do Nádražní ulice, vidím pamětní bronzovou desku Joži Uprky ke 160. výročí jeho narození, kterou jsme umístili na dům se slavnou historií č.p. 27 a která zůstává jako trvalá, důstojná památka na tohoto světybného umělce. V kontextu s tím vzpomínám na mé časté pracovní návštěvy v ateliéru sochaře Zdeňka Tománka, který je autorem tohoto uměleckého díla. U Zdeňka jsem vždy obdivoval jeho pracovitost, široké zaměření a přítomnou skromnost. Jsem rád, že právě

on je autorem tohoto důležitého odkazu příštím generacím. Když bych chtěl být osobní, tak mě mile překvapila děvčata z Boršic. Jejich spolek Babinec mně za komentovanou prohlídku v říjnu, která se jim dle jejich slov líbila, nechal zahrát v pořadu brněnského rozhlasu Srdcovky Zdeňka Junáka. To vše je povzbuzení do další práce, protože ne vše se vždy daří, jak bychom si přáli.

Velké zklamání nám způsobila již zmíněná pandemie, protože takřka připravená výstava Joži Uprky ke 160. výročí jeho narození v Paříži musela být zrušena. Reparát

nevyšel ani v letošním roce, kdy jsme si připomínali 120 let od návštěvy světového sochaře francouzského původu Auguste Rodina u Joži Uprky. Přestože nad oběma výstavami převzali záštitu premiéři Vlády ČR, vloni bývalý Andrej Babiš a letos současný premiér Petr Fiala, tak nejistota a riziko spojené s výstavou byly příliš vysoké. Zvažujeme uspořádání mezinárodní konference k významu díla Joži Uprky v průběhu příštího roku v Uherském Hradišti za účasti hostů z Česka i ze zahraničí. Mimo

Kurátor a spoluzakladatel galerii Petr Vašát. FOTO: MARTIN ŠTECHER

Z nedávných návštěv Galerie Joži Uprky Josefem Středulou, kandidátem na nového prezidenta. FOTO: GJU

k největším svého druhu v Evropě

jiné předpokládáme účast zástupců muzea Auguste Rodina v Paříži, kde jsme absolvovali předběžná jednání. Trápí nás rovněž to, že se nám stále nedaří rozšířit stávající zápůjčku z Moravské galerie Brno o monumentální dílo Uprky Jízda králů z roku 1892 Vlčnov, které by jistě vhodně doplnilo pravidelné živé jízdy králů na Slovácku.

Zemek je muž činu. Více takových...

Odkaz Joži Uprky se vám daří rozšiřovat i mimo prostory jezuitské koleje, kde Uprkova galerie sídlí. Je Uprkuv přínos pro Uherské Hradiště i celý region náležitě doceněn?

Tak to je otázka, která si zaslouží asi delší odpověď. V rámci možností se snažíme dílo Joži Uprky popularizovat, kde se dá. Mám ale pocit, že je to stále málo. Víme, že i v Uherském Hradišti je stále značná skupina spoluobčanů, kteří ani nevědí, že v jejich městě, v samém centru, je vystavena unikátní rozsáhlá sbírka slavného krajana, která je současně i muzeem s celou řadou zajímavých artefaktů ze života tohoto v pravdě národního umělce, který proslavil své Slovácko v Česku i zahraničí. Za dobu, kdy je galerie v provozu, je naprostá většina hostů mile překvapena rozsahem a uspořádáním expozice. Listování v pamětní knize je často až dojemné. Je pro nás potěšující, že jsme zatím nezaznamenali žádné negativní reakce. Naopak od několika hostů víme z jejich slov, že jsme u nich nastartovali trvalý zájem o výtvarné umění a Jožu Uprku. V naší galerii, ale i mimo Uherské Hradiště jako např. v Luhačovicích, v Hradci Králové, ve Veselí nad Moravou, ve Skalici a jinde, jsme úspěšně organizovali výstavy malířů Slovácka, které se setkaly se zájmem veřejnosti. Na jiných jsme se spolupodíleli. Myslím, že není pochyb o tom, že ten, kdo se aspoň trochu zajímá o dění v Uherském Hradišti, o historii, kulturu a výtvarné umění, tak nemůže nevidět přínos galerie Joži Uprky pro město. Na tu druhou část otázky by vám asi lépe odpověděl Zdeněk Zemek, velký patriot Slovácka, který nese největší tíhu spojenou s provozem galerie. I když stála expozice nebyla budována za účelem zisku, u obdobných zařízení to není ani možné, tak přece jenom udržet v chodu tuto rozsáhlou kulturně-vzdělávací a výchovnou instituci není zvláště v této době snadné. Zaplatit městu nájem za nevýdělečné prostory, energie, zaplatit management a další provozní náklady v době, kdy se vše zdražuje, dokáže snad jen Zdeněk Zemek. Bohužel neznám zatím nikoho ve svém okolí,

kdo by byl muž činu jako on, ale znám hodně těch, kteří o tom, jak milují své rodné Slovácko a tradice, dokáží dlouho a krásně hovořit.

Ve Zlínském kraji je přítom celá řada úspěšných firem a podnikatelů, kteří by při troše dobré vůle mohli podpořit tento náš dlouhodobý projekt, který svým významem přesahuje úroveň regionu. Budeme rádi, pokud někdo vyslyší naši prosbu o sponzorství ve formě partnerství. My mu naopak nabídneme zajímavou reklamu v ČR i v zahraničí.

Vycházejí vsměř Uprkově galerii městské i krajské zastupitelské orgány?

Pokud se týká přístupu příslušných orgánů státní správy ve Zlín-

žil a tvořil známý a můj oblíbený český malíř Otakar Kubín. Zůstává tam po něm nemovitost, o kterou radnice pečuje. Když jsem před lety starostovi Simiane předával jako dárek větší zarámovanou reprodukcí Kubínova obrazu, pohled na Simiane z přelomu 19. a 20. století, o který mě starosta požádal, šlo dle jeho slov o událost, kterou sledovali snad všichni místní občané. Obraz dodnes zdobí zasedací síň radnice. Myslím, že právě to je příklad hodný následování. I v Simiane a jinde ve Francii mají své problémy spojené s výkonem státní správy, ale to nesnižuje jejich zájem o památky o ty, kteří se zasloužili o jejich obec či město. Uprka vždy považoval Uherské Hradiště za svoje město, přirozené centrum Slovácka. Obřadní síň radnice mimo jiné zdobí

■ Z návštěvy premiéra vlády ČR Petra Fialy. FOTO: GJU

■ Podnikatel a mecenáš Zdeněk Zemek, arcibiskup Jan Graubner a hudebník Felix Slováček. FOTO: GJU

ském kraji k Jožovi Uprkovi a jeho galerii, tak ty mají samozřejmě své priority, kde se na nás tak trochu zapomíná. Přitom, jak bylo již několikrát řečeno, Tomáš Baťa a Joža Uprka by měli mít ve svém rodném kraji pomník v nadživotní velikosti, nejlépe ze zlata. Často si kladu otázku, proč v některých evropských zemích, kterými projíždím, má každý trochu slavnější občan ve své rodné vesnici nebo městě muzeum nebo galerii financovanou obcí nebo městem či přímo státem. U nás se bohužel spíše stále hledají důvody, proč to nejde. Mám rád Francii, a tak na jaře jsem často jezdil do Provence a na podzim do Bretaně. Není jistě náhoda, že i celá řada českých malířů spojila svůj život s Francií. Kromě úžasné přírody tam s obdivem sleduji, jak s příkladnou péčí se státní správa věnuje památce těch, kteří si to zaslouží. Několikrát jsem v Provence mimo jiné navštívil vesnici Simiane, kde uprostřed levandulových polí

jeho monumentální nástěnné obrazy historických motivů ze založení města. V Uherském Hradišti býval častým hostem a měl zde spoustu kamarádů a přátel. Velmi bychom uvítali, kdyby v rámci možností toho radnice pro Jožu Uprku udělala víc. Jsme rádi, že stávající pan starosta při návštěvě Galerie Joži Uprky naznačil, že se město vrátí i k některým dřívějším námětům. Je dobré, že už v roce 2016 bylo zastupitelstvem Zlínského kraje jednomyslně schváleno memorandum o

signál veřejnosti, o deklaraci dobré vůle vytvářet podmínky a spolupracovat s provozovateli galerie, nic nenaznačuje, že by k podpisu v nějaké krátké době mohlo dojít. Není pochyb o tom, že memorandum by nám mimo jiné pootevřelo dveře na MŠMT ČR, ministerstvo kultury a v jednání s dalšími partnery o podpoře stále expozice Joži Uprky. Je toho víc, co by nám pomohlo ze strany státních orgánů prezentovat

V Galerii Uprky i další malíři

obrazů Uprky a doplnit expozici o jeho další tematicky zajímavé kvalitní obrazy. Některé jsou daleko v zahraničí, takže dovézt je do Česka bude i velké dobrodružství. Jak už jsem uvedl, uděláme vše pro to, aby se v roce 2023 v Galerii Joži Uprky mohla uskutečnit ve spolupráci s partnery Mezinárodní konference k významu díla Joži Uprky. Dnešní pohled kunsthistoriků, historiků, etnografů a dalších odborníků na život a dílo Joži Uprky bude určitě zajímavý. V prvním pololetí roku 2023 máme v plánu výstavu malíře Karla Zápeci, který se v roce 1893 narodil v Luhačovicích, kam se vždy vracel ze svých dlouhých cest a pobytů ve světě. V nejbližší době dokončíme aktualizaci obsáhlé monografie Joži Uprky, kterou jsme v roce 2011 vydali spolu s Národní galerií v Praze při příležitosti reprezentativní výstavy ve Valdštejnské jízdárně v Praze ke 150. výročí jeho narození. Určité změny připravujeme i ve stále expozici malířů Slovácka ve Veselí nad Moravou, kde je k vidění téměř 400 obrazů autorů, kteří malovali pod vlivem Uprky. V nejbližší době se chceme soustředit na spolupráci

■ Každou poslední sobotu v měsíci se v galerii konají pro veřejnost komentované prohlídky. FOTO: GJU

podpoře projektu stále expozice Joži Uprky v Uherském Hradišti. Ke škodě dobré věci ale je, že tento důležitý dokument nebyl dodnes podepsán příslušnými partnery. Přesto, že se nejedná o žádný závazný právní dokument, ale o důležitá sdělení a

Uprku jako úspěšného malíře ze Slovácka a příkladného vlastence. Ale to je pro další rozhovor.

Jaké nápady a plány máte s galerií i samotným Uprkou do budoucna?

Ty plány jsou přímo odvislé od toho, kdy se vše vrátí do starých kolejí, do doby před pandemií covidu a válkou na Ukrajině. Pokud se nám i v budoucnu podaří udržet rozsah i úroveň expozice, organizovat další tematické výstavy a doprovodné programy jako doposud, budeme rádi. Máme zájem rozšířit sbírku

s odborníky na reklamu a propagaci s cílem zvýšit zájem o Uprkovu galerii. V nastávajícím roce budeme pokračovat v organizování komentovaných prohlídek vždy poslední sobotu v měsíci, více se chceme zaměřit na akce pro děti a školní mládež. Velký význam přikládáme, jak jsem již uvedl, spolupráci se sdělovacími prostředky. Podpora vašeho týdeníku DOBRÝ DEN S KURÝREM našemu projektu by mohla být příkladem pro jiné, za což vám patří poděkování.

ALÉŠ MAZÚREK

■ FOTO: MARTIN ŠTECHER